

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Збірник тез доповідей НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**“Службово-бойова діяльність
Національної гвардії України:
сучасний стан, проблеми
та перспективи”**

Секція 5

**Лінгвістичне забезпечення та стратегічні
комунікації**

(<http://nangu.edu.ua>)

25 березня 2021 року

м. Харків

Оргкомітет конференції

Голова оргкомітету – перший заступник начальника Національної академії з навчально-методичної та наукової роботи генерал-майор **Морозов О.О.**

Відповідальний секретар оргкомітету:

науковий співробітник науково-організаційного відділу **Медвідь Ю.І.**
(057-739-26-02, 54-76)

Члени оргкомітету:

начальник науково-дослідного центру полковник **Приходько І.І.**;
начальник навчально-методичного центру полковник **Тробюк В.І.**;
начальник оперативного факультету полковник **Павлов С.П.**;
начальник командно-штабного факультету полковник **Овчаренко В.В.**;
начальник факультету логістики полковник **Єманов В.В.**;
начальник гуманітарного факультету полковник **Іщенко С.О.**;
начальник Київського факультету полковник **Корнієнко Д.М.**;
начальник відділу по роботі з особовим складом підполковник **Шум В.Б.**;
начальник відділу служб полковник **Деркач О.В.**;
заступник начальника науково-організаційного відділу підполковник **Воробйов С.О.**

Адреса оргкомітету: 61001, м. Харків, майдан Захисників України, 3, Національна академія Національної гвардії України, науково-організаційний відділ.

Контактні телефони: 057-739-26-02, 54-76.

Електронна адреса: nov_nangu@ukr.net

Доповіді відтворені безпосередньо з авторських оригіналів. За достовірність представлених результатів відповідальність несуть автори.

**Секція № 5.
Лінгвістичне забезпечення та стратегічні комунікації**

Керівник секції: кандидат філологічних наук, доцент **Ткач П.Б.**

Секретар секції: кандидат філологічних наук **Дорошина Л.Ф.**

Тематика секції:

- стратегічні комунікації в діяльності Національної гвардії України;
- перекладацька діяльність як основа міжкультурної комунікації під час виконання заходів міжнародного військового співробітництва Національної гвардії України;
- здійснення воєнно-краєзнавчої діяльності Національної гвардії України в медійному просторі України та за її межами;
- військово-термінологічний аспект діяльності Національної гвардії України;
- методика підготовки військових перекладачів в діяльності Національної гвардії України.

УДК 378.147

Богданова О.В., старший викладач кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України

ОСНОВИ МЕДІАГРАМОТНОСТІ КУРСАНТІВ

У сучасному суспільстві необхідно вміти працювати з інформацією. «Хто володіє інформацією, той володіє світом» – ця приказка зараз дуже актуальна. Тільки проблема в тому, що, найчастіше споживачі інформації не критично ставляться до продукту медіа. А ті, хто доносять до нас ту чи іншу інформацію, часом роблять це невірно, спотворено. Тому всім споживачам необхідно вчитися об'єктивному аналізу потоків інформації, вчитися як довіряти, так і не довіряти медіа, а виробникам – грамотно створювати медіапродукти, та вірно трактувати вже існуючі.

Медіаграмотність – це мета медіаосвіти, яка думає про людину, яка розвивається до автономії. Перш за все, споживачі інформації повинні володіти базовими та іншими навичками життя, перш ніж бути залученими до використання засобів масової інформації. Медіаосвіта, орієнтована на концепцію медійної грамотності, має враховувати, з якого віку дитина може бути краще розвиватися з оперттям на засоби масової інформації, ніж з виокремленням альтернативних занять, і вирівнювати їх розвиток відповідно до досліджень медійного ефекту.

Чому так важливо вчитися медіаграмотності? Тому що інформація – це те, з чим ми стикаємося щодня. І не багато медіа можуть дати точну гарантію, що вони однозначно вірно надають інформацію, не упереджено ставляться до неї. Всі засоби передачі і доставки інформації впливають на свідомість самим прямим чином: вони формують уявлення людини про все. І від цієї інформації залежить політична ситуація, економічна стабільність, та й просто відносини між людьми.

У новій ері інформаційної культури розвивати медіаграмотність важливо. Зараз величезні медійні простори розташувалися в мережі Інтернет, де кожен канал несе свою правду. І часом важко розібратися що є істина, а що – брехня.

Як розвивати медіаграмотність? Завжди надійно захищати свої персональні дані. Не довіряти сумнівним сайтам, створювати надійні паролі і нікому їх не повідомляти. Необхідно зіставляти інформацію з різних джерел. Формувати цілісну картину ситуації, спираючись на відомості з різних медіа. Як творцеві і розповсюдженню інформації, людині слід надавати точну інформацію, підкріплену фактами, доказами. Критично ставитися до будь-якої інформації.

УДК 378.041: 355.085.5

Гузиніна Т.В., старший викладач кафедри іноземних мов Національної академії Національної гвардії України

ВИКОРИСТАННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПЕРЕКЛАДУ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВВНЗ

Перекладні методи, як складові процесу навчання іноземній мові, дещо втратили свою актуальність останнім часом. Причиною цьому є поширене використання комунікативного методу навчання, який передбачає створення мовного середовища і відхід від використання рідної мови на заняттях з іноземної мови. Проте, така тенденція не завжди виправдовує себе. Досвід багатьох поколінь, які сторіччями успішно опановували іноземними мовами, користуючись саме перекладними методами, свідчить про це.

Під навчальним перекладом розуміємо систему різноманітних вправ і завдань, спрямованих на виявлення мовних еквівалентів з метою досягнення різних дидактичних цілей: 1) розуміння мови, що вивчається; 2) розширення словникового запасу й збагачення мовлення другою мовою; 3) свідоме практичне порівняння систем двох мов та їх засвоєння; 4) формування й удосконалення навичок володіння обома задіяними у перекладі мовами і передусім мовою, якою робиться переклад; 5) досягнення швидкого переключання з однієї мови на іншу; б) контроль правильності власного й чужого мовлення та його корекція.

Дидактична функція перекладу реалізується в різних напрямках залежно від цілей, які ставить викладач. Це дає підстави дивитися на переклад як на засіб:

а) підготовки професійних перекладачів у певній галузі перекладу (військовий, технічний, художній, синхронний переклад тощо);

б) засвоєння іноземної мови, яка є неспорідненою з рідною мовою тих, хто навчається (такий переклад вирішує функції визначення семантики певних одиниць мови з метою її розуміння, є засобом більш глибокого проникнення в систему мови, яка вивчається (тобто мови оригіналу) і оволодіння нею для здійснення міжмовної комунікації);

в) досконалого опанування другою близькоспорідненою мовою (у таких умовах переклад має на меті досягнення продуктивного автономного білінгвізму, формування механізму швидкого переключання з однієї мовної системи на іншу, розрізнення частково подібних мовних фактів і явищ, опанування протилежного і специфічного мовного матеріалу, розширення активного словника для повноцінного спілкування другою мовою на рівні рідної).

У процесі засвоєння іноземної мови можемо говорити не лише про здатність сприймати іншомовне середовище, а й про розвиток власної мовної системи, розуміння її лексичного та стилістичного багатства. Цінним інструментом в цьому процесі є навчальний переклад, який вимагає активізації різних мовних знань та

сформованих мовленнєвих умінь. Отже, у вищому військовому навчальному закладі опанування перекладацьких умінь стає неодмінним компонентом формування іншомовної компетентності, яка є запорукою успішної професійної реалізації.

УДК 378.147

Дорошина Л.Ф., кандидат філологічних наук, доцент кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України

КОМУНІКАТИВНИЙ ТРЕНІНГ ЯК ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

На сьогодні одним із перспективних напрямів організації навчального процесу в закладах вищої освіти є впровадження викладачами інтерактивних педагогічних технологій, зокрема тренінгових форм навчання.

Тренінг як форма інтерактивного навчання є оптимізованим для отримання результатів у стислий термін, оскільки спрямований на те, що швидко змінюється в часі. Робота проводиться переважно з тим, що підлягає зміні, корегуванню або модифікації в певний період часу, зокрема йдеться про зовнішню поведінку й способи її інтерпретації.

Одним із видів тренінгу є комунікативний тренінг. Аналіз наукової літератури (А. Алексюк, В. Безпалько, Є. Бондаренко, І. Вачков, М. Дзейтова, Г. Ковальчук, О. Куклін, Н. Ничкало, О. Оніщенко, О. Падалка, Т. Поясок, С. Сисоєва, О. Щербак та ін.) засвідчує, що поняття «комунікативний тренінг» дослідники визначають як використання активних (інтерактивних) форм навчання комунікативній компетентності з метою більш успішного функціонування в професійній і соціальній сфері.

Основним різновидом комунікативного тренінгу є тренінг базових комунікативних навичок. Метою цього виду тренінгу є формування й удосконалення необхідних компонентів комунікативної підготовки курсантів, зокрема умінь розуміти й висловлювати власну позицію й позицію партнерів по спілкуванню, установлювати міжособистісні контакти, будувати сприятливі особисті й службові стосунки з колегами та особовим складом, формувати комунікативні навички в складних умовах соціального життя.

Виділяють дві моделі процесів нарощування компетентності під час комунікативного тренінгу. Згідно з першою моделлю, тренінг – це форма набуття й удосконалення знань, умінь і навичок. Друга модель тренінгу дозволяє оволодіти новими, більш досконалішими способами роботи з власним досвідом. Іноді в межах однієї тренінгової програми можуть бути представлені обидва підходи.

Участь курсантів у комунікативних тренінгах, які під час бінарних занять із дисциплін «Стратегічні комунікацій військ», «Основи стратегічних комунікацій» проводять викладачі кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій разом із офіцерами та старшими інспекторами відділу євроатлантичної інтеграції НАНГУ, дозволяє розширити поле професійної підготовки майбутніх офіцерів, сприяє оптимізації їхньої поведінки під час кризових комунікацій, підвищує стресостійкість і емоційну стабільність, знижує дискомфорт, невпевненість, корегує Я-концепцію кожного учасника, формує її адекватність.

Отже, комунікативний тренінг – це не тільки практичний та ефективний метод опанування новими знаннями, спосіб формування комунікативних умінь і навичок, успішних моделей поведінки, а й форма розширення власного набутого досвіду.

УДК 81`25

Єрмоєнко І.В., доцент кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України

ВІЙСЬКОВА ДІЄСЛІВНА ТЕРМІНОЛОГІЯ В ДІЛОВИХ ТА ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТАХ В АСПЕКТІ ПЕРЕКЛАДУ

Терміни є особливою складовою частиною ділових та публіцистичних текстів. Тому адекватність перекладу та правильність оформлення документів є дуже важливим фактором для роботи військового перекладача.

Актуальність дослідження зумовлена загальним спрямуванням сучасного перекладознавства на встановлення особливостей перекладу ділових та публіцистичних текстів, необхідністю вивчення військової дієслівної термінології в аспекті перекладу ділових та публіцистичних текстів.

Офіційно-діловий стиль представлений двома підстилями: офіційно-документальним та побутово-діловим. До офіційно-документального відносяться юридичні тексти (тексти законодавчих і дипломатичних актів), до побутово-ділового – службове листування і ділові папери. В офіційно-діловому стилі велика питома вага термінів, що ріднить його зі стилем науковим. Документи повинні перекладатися з урахуванням національних традицій і загальноприйнятих форм і зворотів мови перекладу. Ні в якому разі неможливий відступ, перекидання або вилучення тих чи інших нюансів змісту, що перекладаються. Перекладач повинен стежити за витриманістю стилю мови перекладу, особливо якщо він перекладає на іноземну для нього мову перекладу.

Публіцистичному стилю характерне максимальне використання емоційного потенціалу слів і виразів, їх конотативного, хоча, звичайно, слова тут

реалізують і свою функцію повідомлення. Поєднання того й іншого – емоційності та фактографічності слова – становить суть лексичних особливостей мови даного стилю. У публіцистиці також чимало термінів і термінологічних утворень. Тому в жанрі публіцистики терміни, що вживаються є або вже широко відомими і загальнозрозумілими, або вони забезпечуються спеціальним поясненням або визначенням, але в цілому їх вживають набагато менше, ніж в науково-технічних текстах.

До військової термінології належать науково-технічні терміни, які вживаються у зв'язку з військовими поняттями, та емоційно забарвлені елементи військової лексики, що являються в переважній більшості випадків синонімами відповідних військових термінів.

У результаті проведеного дослідження розроблено класифікацію військових термінів, що містить такі групи термінів: 1) терміни, пов'язані з використанням стрілецької зброї; 2) терміни, пов'язані з забезпеченням бойових дій; 3) терміни, пов'язані з проходженням військової служби; 4) терміни, що стосуються виконання миротворчих місій; 5) терміни, які означають ведення бойових дій та 6) військові команди.

Дослідження термінології, утвореної різними шляхами, є перспективним та корисним для розв'язання практичних завдань перекладу у різних галузях науки та техніки. Результатом таких досліджень має стати створення навчальних та професійних термінологічних словників, у яких відтворюватимуться шляхи утворення термінології та можливі види перекладацьких еквівалентів, що в цілому сприятиме вдосконаленню перекладацьких стратегій та підвищенню якості фахового перекладу.

УДК 811'37

Заботнова М.В., старший викладач кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України

ІНТЕРНЕТ-МЕМИ – СПОСІБ ВІДТВОРЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО ДИСКУРСУ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ (НА МАТЕРІАЛІ МЕМІВ, ПРИСВЯЧЕНИХ ДІЯЛЬНОСТІ НГУ)

На сьогоднішній день інтернет-меми стали невід'ємною частиною комунікативного віртуального середовища. Не обійшли ці лінгвістичні одиниці і військову сферу діяльності, а саме Національну гвардію України.

Вперше поняття «мем» запропонував Р. Докінз, зазначивши, що мем – це одиниця, що містить реплікативний елемент культурної спадщини, який через свою схожість із людським геном, має змогу розмножуватися та передаватися наступним поколінням. Сучасний філологічний погляд на цей концепт значно

відрізняється від первинного – меми стали надбанням інтернет-дискурсу і включають у себе не лише зображення, а й відео-фрагменти, емоджі та гіфки. У 2012 році дослідник П. Девісон у своїй роботі «The Language of Internet Memes» наголосив, що інтернет-мем – це культурна одиниця, здебільшого – жарт, який отримує можливість здійснювати вплив через своє вміння поширюватися онлайн.

Дискурс – це тісний, майже невід’ємний зв’язок між мовою та мовленням, з урахуванням оточуючих факторів, прагматичних аспектів і інтенцій як мовця, так і реципієнта. У книзі «Семіотика політичного дискурсу» О. Шейгал наголошує, що військовий дискурс забезпечує ідеологію і хід військових дій, формування військової доктрини держави та її реалізацію.

Інтернет-меми, які спрямовані на вербалізацію військового дискурсу можуть мати повністю протилежні інтенції, серед яких: розважальний, дезінформаційний, інформативний (він же, залежно від обставин, рекламний) і багато інших.

Початкова інтенція інтернет-мему формує його подальшу роль у процесі вербалізації військового дискурсу. Через легкий і швидкий спосіб поширення соціальними мережами – інтернет-меми стали основним джерелом як інформації, так і дезінформації, що значно розширює їх комунікативні особливості, особливо у часи інформативних війн.

УДК 811.161.2:81`06:070:159.9.316.6

Ільченко О.А., кандидат філологічних наук, доцент кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України

ІНФОДЕМІЯ КОРОНАВІРУСУ

«Коронавірус» – тема, що торкнулася абсолютно всіх сфер людського життя, зокрема політики й економіки, а отже активно педалюється у вітчизняному та зарубіжному інформаційному медіапросторі.

Медіапростір переповнений фактами інфодемії (розповсюдження неправдивої, маніпулятивної чи непідтвердженої інформації про вірус), «споживання» яких таїть серйозну небезпеку: люди перестають дотримуватися правил карантину, рекомендацій офіційних органів, свідомо порушують норми розумного соціального дистанціювання й т.д.

Інфодемія коронавірусу схожа на інформаційну та гібридну агресією в інформаційному просторі, яку розгорнула проти України Росія. Так, наприклад, російські інформаційні атаки та розповсюдження фейків значно інтенсифікувалися з початком епідеміологічних проблем у самій Росії.

До серіалів, про які писали в «Білій книзі спеціальних інформаційних операцій проти України», додалися нові пропагандистські наративи.

Наприклад, теза про неспроможність і неготовність українських лікарень реагувати на епідеміологічні виклики; COVID-19 – це фейк, політичний крок для знищення малого бізнесу та встановлення глибокої державної гегемонії; коронавірус штовхнув Захід у середні віки, де країни відмовляються допомагати одна одній медичним обладнанням чи фінансовою підтримкою; пандемія коронавірусу є альтернативою правлячих еліт у світовій війні. Або потужний фейк Віктора Медведчука про нібито існування американських біологічних лабораторій в Україні, з яких стаються витоки захворювань.

В інфомедії коронавірусу є й суттєві відмінності від шкідливої діяльності Кремля в інформаційному просторі. По-перше, глобальний масштаб, який тягне за собою участь великої кількості глобальних «гравців», а результат їхнього сукупного впливу на інформаційний простір аналізувати практично неможливо через багаторазові та багаторівневі «мутації» меседжів, які активно розповсюджуються, намагаючись зайняти весь доступний простір «популяції».

По-друге, ситуацію погіршує й серйозний вплив на інформаційний простір політичних інтересів, які часто стають важливішими за порятунок людей. Політикам, які приймають рішення щодо заходів із протидії розповсюдженню вірусу, необхідно постійно думати про свої рейтинги та переобрання, тобто не тільки дбати про безпеку людей, але й продовжувати завойовувати їх прихильність.

Отже, інтерпретація подій і причинно-наслідкових зв'язків, які ці події пов'язують, підлаштовується таким чином, щоб отримати від цього політичну вигоду. І якщо в контексті гібридної агресії це відбувалося з боку Росії переважно в Україні, то зараз це відбувається вже по всьому світу і в кожній країні.

УДК 811.111

Карпенко Н.А., кандидат філологічних наук, доцент кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України; **Коваль А.В.**, доцент кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ ПРАГМАТИКИ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Фразеологічні одиниці є утіленням та віддзеркаленням національної ідентичності та неповторності, ключем для розуміння менталітету, традицій, цінностей конкретної нації. Здавна ці знаки культури акумулювали душу та дух народу та є важливими для сприйняття певного етносу у процесі міжкультурної комунікації.

Природнім є той факт, що відтворення цих мовних одиниць іноземною

мовою є якщо не неможливим, то складним, оскільки часто неможливо знайти еквівалентів або ж аналогів у мові перекладу. Адекватність перекладу можлива за умови наявності у мові перекладу фразеологізму з ідентичним значенням, у такому випадку експресивність не втрачається, однак такі випадки не є частотними, тому перекладачеві необхідно звертатися до інших способів вирішення проблеми відтворення прагматики фразеологізмів. Відповідно до цього виокремлюють фразеологічний переклад – шляхом використання еквівалентів та аналогів та нефразеологічний, коли удаються до використання інших мовних засобів, у випадку відсутності попередніх.

У випадку фразеологічного перекладу йдеться про пошук абсолютного або часткового еквівалента – фразеологічної одиниці, що має той самий денотативний та конотативний компоненти, що й в оригіналі. Абсолютні еквіваленти наявні за умови, що фразеологічні одиниці походять з одного джерела (наприклад: грецька міфологія: *Augean stables* – *авгієві стайні*; *Біблія: prodigal son* – *блудний син*). Використання приблизного еквівалента можливе, якщо в мові перекладу наявна одиниця, що має ідентичну семантику, однак один чи більше компонентів фразеологізму є відмінним від оригінальної (наприклад: *baker's dozen* – *чортова дюжина*).

Ефективним способом перекладу є використання повного та часткового аналога. Значна кількість англійських фразеологізмів мають аналоги в українській мові – фразеологічні одиниці, що є близькими у їх конотативному значенні до оригіналу (наприклад: *don't cross the bridges before you come to them* – *не лій перед батька в некло*).

Коли фразеологічний переклад неможливий, удаються до використання лексичних засобів. Цей переклад не можна назвати повноцінним, навіть урахувавши можливість компенсації в контексті, оскільки неможливо не втратити образності, експресивності, конотації, афористичності, відтінків значення, що могли б бути відтворені лише фразеологізмом. До нефразеологічного перекладу зараховують лексичний переклад, коли фразеологічна одиниця перекладається словом (*catch fire* – *загорітися*). Перекладачі також удаються до калькування, коли хочуть зберегти образність оригіналу. Калькування є виправданим лише у випадку, коли дослівний переклад фразеологізму може донести до читача оригінальний зміст повідомлення, зберегти метафоричність. Часто цей спосіб є ефективним для перекладу прислів'їв та приказок (*one swallow doesn't make a summer* – *одна ластівка не робить літа*). Ще одним способом перекладу фразеологізмів є описовий переклад, що є тлумаченням фразеологічної одиниці (*yes man* – *людина, що з усіма погоджується*).

Отже, переклад фразеологічних одиниць є складним процесом, що передбачає відтворення їх емоційно-експресивного та функціонально-стилістичного наповнення. Відтворення прагматики цих одиниць потребує від

перекладача обізнаності, досвіченості та досконалих знань рідної мови, оскільки перш ніж обрати нефразеологічний переклад він має пересвідчитися, що в мові перекладу не існує фразеологізму з ідентичним чи близьким значенням, і лише після цього удаватися до перекладу нефразеологічного.

УДК 348

Коба М.М., старший викладач кафедри правового забезпечення службово-бойової діяльності Київського факультету Національної академії Національної гвардії України, капітан

ПРАВОВА ОСВІТА НАСЕЛЕННЯ ЯК ЗАПОРУКА РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Правова освіта населення – виступає невід’ємною частиною загальної культури суспільства і є необхідною умовою у формуванні його правової та політичної свідомості. Правова свідомість, як позитивна так і негативна, формується за час життя і діяльності суспільства шляхом здобуття правової освіти. Правова освіта виступає запорукою того, що право слугує регулятором життя кожного індивіда і не перешкоджає вирішенню особистих завдань.

Станом на сьогодні правова освіта населення є серед найважливіших факторів у розвитку особистості, свідомого громадянського суспільства та правової демократичної держави, в якій пануватиме соціально-правова злагода між населенням та політичною владою.

Завдання правової освіти – досягнення такого рівня правосвідомості суспільства, коли кожен його член буде дотримуватись соціальних правил поведінки та правових норм через внутрішню усвідомлену переконаність у їх необхідності, а не через страх бути притягненим до відповідальності. Без цього фактору формування громадянського суспільства неможливе.

Здійснюючи аналіз нормативно-правових документів у сфері правової освіти населення, бачимо, що правова освіта є складовою частиною системи освіти, має на меті формування високого рівня правової культури та правосвідомості особи. Разом із тим необхідно відмітити, що наразі немає єдиної думки щодо визначення поняття правової освіти. На думку провідних вітчизняних науковців Гусарєва С.Д. та Тихомирова О.Д., «Правова освіта – це структурний компонент освіти в Україні, процес набуття правових знань, навичок та вмінь, формування поваги до права, закону, прав та свобод людини, відповідних правових орієнтацій та оцінок, правових поведінкових установок та мотивів правомірної поведінки тощо».

Поділяємо думку дослідниці О.М. Іваній, яка в своїй статті «Правова освіта як засіб формування громадянського суспільства» зазначила, що правова освіта

забезпечується її органічним поєднанням із загальною середньою і професійною освітою, культурною, політичною, економічною, моральною, естетичною та іншими формами виховання; відкритістю й доступністю інформації про державу і право, про процеси у правовій сфері; систематичністю й безперервністю поширення та набуття знань про державу і право; участю юристів і їхніх об'єднань у поширенні правових знань; організаційними та методичними заходами міністерств і відомств, місцевих органів державного управління та самоврядування, закладів освіти й наукових установ, підприємств і організацій.

Працівниками дошкільних виховних навчальних закладів ведеться робота, спрямована на засвоєння дітьми початкових знань про загальноприйняті норми поведінки, формуються навички їх дотримання, виховується повага до батьків, вихователів, ровесників, людей похилого віку тощо.

Завданням сучасної шкільної освіти є формування подальшого становлення особистості школярів, їх соціалізації, інтелектуального та фізичного розвитку. Саме в період шкільного життя у дітей, які є встановлюються основи подальшої правової поведінки та відношення до права як регулятора соціальних відносин. З цього питання В. Головченко висловлюється наступним чином «формування правової освіти як основи правової поведінки починається зі школи, завданням якої є органічно включитися в сучасний правовий простір».

Глибше засвоєння правових знань відбувається під час навчання в професійних навчально-виховних закладах, закладах вищої освіти, при підвищенні кваліфікації та перепідготовці кадрів, де правознавство викладається як навчальна дисципліна. А також за участю юристів-практиків, юристів-науковців, працівників правоохоронних органів, якими активно проводиться позааудиторна правовиховна робота.

Поділяємо думку науковців, які вважають, що у забезпеченні правової освіченості людини найголовніша роль відводиться саме вищій юридичній освіті. Засвоєння та удосконалення юридичних знань у суспільстві напряму залежить від науково-педагогічного персоналу закладів вищої освіти, а саме, рівня їх освіченості в правовій сфері; від того, наскільки якісно готуються спеціалісти; від правильності обраних методичних підходів та методів навчання та виховання.

Ще одним видом правової освіти населення виступає самоосвіта громадян в галузі юриспруденції. Для цього виду правової освіти населення державними компетентними органами спільно з представниками громадськості створюються спеціальні теле- та радіопередачі правового спрямування, видаються різноманітні журнали, особливістю яких є інформування громадян щодо опублікування законодавчих та нормативно-правових актів, відкрита та гласна діяльність органів державної влади тощо.

Таким чином, правова освіта, у різних її проявах, покликана сприяти становленню особистості кожного члена суспільства, який би не тільки володів певною сумою правових знань, вмінь і навиків, але й був активним громадянином,

здатним приймати активну участь у демократичних процесах в Україні. Саме соціально-правова активність суспільства є ознакою і критерієм ефективності правової освіти й, водночас, найважливішим елементом правової держави.

УДК 811.11'25:81'276.6:355

Куліш А.Р., старший викладач кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України;
Швечкова Ю.О., викладач служби мовної підготовки мовного відділу Національної академії Національної гвардії України

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ ТЕЛЕСКОПІЗМІВ ВІЙСЬКОВОЇ СФЕРИ

На сучасному етапі лінгвістичних досліджень науковий фокус зосереджений на вивченні процесу утворення телескопізмів. Феномен телескопії посідає провідне місце у створенні неологізмів, що стосуються різних сфер діяльності суспільства, зокрема військової. Інтерес українських науковців до цього явища пов'язаний з активізацією форм і способів міжкультурної комунікації в умовах глобалізації. Враховуючи факт міжнародної кооперації НГУ з англomовними представниками інших країн, дослідження телескопізмів в аспекті перекладу є надзвичайно актуальним, оскільки лише точна інтерпретація такого роду неологізмів забезпечує ефективність комунікативного акту.

Під телескопією розуміється «спосіб словотвору, при якому нове похідне слово виникає зі злиття повної основи вихідного слова з усіченою основою іншого або зі злиття усічених основ двох вихідних слів. Значення похідного слова, яке виникає в результаті цього способу словотворення, охоплює повністю або частково значення назв структурних компонентів» (Т. Тимошенко). Звертаючись до структурного компоненту, телескопізми поділяються на повні та часткові:

1. Повні телескопізми – це сполучення початкового фрагмента першого слова з кінцевим фрагментом другого (*infartillery (infantry+artillery) – артилерія, що здатна виконувати функції піхотного підрозділу*).

2. Часткові телескопізми поділяються на окремі підгрупи залежно від структурних особливостей:

а) сполучення цілого першого слова з кінцевим фрагментом другого слова (*lawfare (law+warfare) – юридичні дії, як одна із форм війни*);

б) сполучення початкового фрагмента першого слова з цілим другим словом (*bioterrorism (biological+terrorism) – використання біологічної зброї в терористичних актах*);

в) сполучення початкових фрагментів двох слів (*netwar (network-centric+warfare) – конфлікти, що ведуться, з одного боку, терористами*,

злочинцями, бандами та етнічними екстремістами, а з іншого боку, активістами громадянського суспільства).

Особливістю телескопізмів є їхня залежність від контексту (ситуативна складова), оскільки значення більшості таких неологізмів не фіксуються в словниках і їх неможливо визначити поза контекстом. Також телескопізми відображають тенденцію комуніканта до кодування як загальноживаних слів та фраз, так і вузькоспеціалізованих термінів, що зі свого боку не мають аналогів у мові перекладу. Зважаючи на це, нами було обрано таку лексико-граматичну трансформацію, як прийом описового перекладу.

Телескопізми являють собою продуктивну самостійну модель словотворення в англійській мові, тому залишається актуальним питання адекватного перекладу телескопізмів українською мовою. З метою точної передачі інформації, що несуть в собі телескопізми, перекладач має вміло підбирати й оперувати прийомами перекладу. Адекватна інтерпретація телескопізмів в процесі міжкультурної комунікації забезпечує ефективність комунікативної взаємодії інтерактантів.

УДК 81'42

Лисичкіна І.О., кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України; **Лисичкіна О.О.**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Національної академії Національної гвардії України

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР СЬОГОДЕННЯ: ЧИ РЕАЛЬНА РЕАЛЬНІСТЬ?

Це дослідження спрямоване на окреслення основних впливових інструментів інформаційного простору сьогодення як реальності, яка зумовлює ставлення людей, мислення, моделі поведінки та спосіб життя.

Цифрова ера сьогодення характеризується легким доступом до величезної кількості інформації з різних джерел, що ускладнює розрізнення правди та брехні. Сучасна людина переобтяжена інформацією, яка часто надходить у формі новин, а факти часто навмисно розмиваються неправдою, щоб ввести в оману, обдурити, нав'язати певні погляди та ідеї. Інформація стає новиною за умови наявності двох аспектів, а саме новизни та трансляції/поширення. Новини не є синонімом істини, оскільки їхня надійність залежить від низки факторів: джерела, координатора, перспективи тощо. Не тільки новини, але й самі факти втратили прямий зв'язок із реальністю, про що свідчить поява нового терміну «альтернативні факти» на позначення брехні, неправди та марення.

Неправдиві новини можна описати як процес та результат надання неправдивої

інформації (misinformation), коли інформація є неточною або оманливою, та дезінформації (disinformation) під час поширення неправдивої інформації, спрямованої на обман людей.

Низка комунікативних стратегій застосовується для обману в новинах, наприклад: іронія, оманливі заголовки, оманливий висновок до наведених фактів, монопроекція контенту, коли представлено лише один бік ситуації, сфальшований контент з посиланням на авторитетне джерело, деконтекстуальний контент, сфальшований контент зі сфальсифікованими фотографіями на підтримку тощо.

Починаючи з 2017 року, коли термін «fake news (фейкові новини)» був оголошений «Словом року словника Collins», він отримав нові відтінки значення. Наразі фейкові новини постають ярликом до будь-якої інформації чи джерела інформації, що часто використовується як політична стратегія для знецінення нарративу опонента.

Вірусне поширення неправдивих новин зумовлено низкою чинників, як-то: переобтяження інформацією, особливо у стрічці новин соціальних медіа, обмежена тривалість уваги аудиторії та кліпове мислення, упередженість підтвердження як тенденція ділитися інформацією, що підтверджує наші переконання, когнітивне упередження як посилання на систему цінностей та концепції БЕЗПЕКИ, ТЕРРОРИЗМУ, КАТАСТРОФИ, ПОЛІТИКИ тощо, ефект третьої особи, або тенденція вважати, що інші є більш вразливими до впливу масмедіа в контексті політичного спілкування в соціальних мережах.

Огляд основних особливостей інформаційного простору, включаючи новини, нарративи, неправдиві та фейкові новини, дозволяє визначити їхні особливості таким чином: нарративи, побудовані на дезінформації та реалізовані у формі неправдивих новин, мають найбільший потенціал впливу на свідомість людей; прихильність людей до певного нарративу стає залежністю, яка спотворює розуміння реальності та правди; фейкові новини постають політичною стратегією; неправдиві новини можуть базуватися на неправдивій інформації та/або дезінформації.

УДК 335.81

Мірошниченко В.М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КУРСАНТІВ НА НГУ

Невід'ємною складовою професійної підготовки військового перекладача є формування іншомовної комунікативної компетентності. У навчанні курсантів

---

*Науково-практична конференція Національної академії Національної гвардії України
25 березня 2021 р., м. Харків*

НА НГУ іноземній мові високу ефективність мають комунікативні ігри, учасники яких розв'язують комунікативно-пізнавальні завдання.

Практичний досвід свідчить про те, що ігрові елементи розвивають креативність курсантів, забезпечуючи їм можливість практично застосувати здобуті знання, виявляти комунікативні здібності. Гра завжди передбачає прийняття рішення щодо змісту дії чи висловлювання, тоді пошук відповідей на ці запитання активізує розумову діяльність курсантів. Таким чином, комунікативна гра вводиться у навчальний процес як творче навчальне завдання з метою створення реальних умов для прояву мисленнєвої діяльності курсантів. Це сприяє формуванню та розвитку інтелектуальних та комунікативних умінь.

Доцільно звернути увагу на потенціал рольових ігор:

- рольову гру можна розцінювати як точну схему спілкування, що моделює дійсність в її найбільш істотних рисах;
- рольова гра володіє потужними можливостями мотиваційно-спонукального характеру;
- рольова гра передбачає посилення особистісної причетності до дій, що відбуваються у навчальній аудиторії;
- рольова гра сприяє розширенню асоціативної бази при засвоєнні мовного матеріалу;
- рольова гра створює передумови для формування навчального співробітництва і партнерства;
- підґрунтям рольової гри є її освітнє значення.

Приймаючи конкретну роль, курсанти грають самих себе або ж якого-небудь персонажа у специфічній ситуації. Звідси – важливість включення формованої мовленнєвої діяльності у пізнавальну й ігрову. Таким чином, викладач конструє для курсанта такі зовнішні та внутрішні обставини, в яких він змушений використати доцільне висловлювання. Цю доцільність диктує контекст ситуації, а мірою засвоєння курсантом згаданих обставин, викладач пропонує ті форми, необхідні для побудови цього висловлювання. Зазначимо, що такий підхід містить особливу перспективність в умовах сьогодення.

Ділова гра надає можливість курсантам імпровізувати у певних ситуаціях професійного спілкування, шукати шляхи й засоби досягнення комунікативної мети, а це, своєю чергою, забезпечує наявність певної самостійності у мовленнєвій поведінці з урахуванням соціокультурних норм іншомовного соціуму.

У процесі ділової гри курсанти не механічно відтворюють навчальний матеріал, а активно долучаються до заданої викладачем ситуації професійно-ділового спілкування. Таким чином вони набувають конкретного досвіду на основі особистої участі у змодельованих ситуаціях. Набутий практичний досвід співвідноситься з теоретичними знаннями, інтегруючись у цілісну систему знань, умінь і навичок, що визначають ступінь підготовленості майбутнього військового фахівця.

УДК 37.035.7:81'21

Монастир'ова Л.В., доцент кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України; **Павлова О.О.**, доцент кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України

АКТИВНЕ СЛУХАННЯ ЯК КОМУНІКАТИВНИЙ ПРИЙОМ ПОПЕРЕДЖЕННЯ КОНФЛІКТІВ У ДІЯЛЬНОСТІ НГУ

Мова – могутній чинник життя і діяльності людини. Це не тільки засіб спілкування і вираження думок, а й засіб світосприйняття, самовираження, самореалізації і психологічного впливу на інших. Службові завдання правоохоронців безпосередньо пов'язані із спілкуванням з особами різного рівня культури та різного ступеня соціалізації, саме тому мовна комунікація є особливо важливою для правоохоронців НГУ. Слово може слугувати стимулом до активної ефективної діяльності, а може стати нездоланною перешкодою у виконанні соціальних завдань. Слово здатне спровокувати конфлікт, розпалити його чи нейтралізувати, усунути конфліктну ситуацію.

Поняття «конфлікт» дослідники розглядають у філософії, психології, соціології, теорії комунікації, а також у різних напрямках лінгвістики – психолінгвістиці, когнітивній лінгвістиці, прагмалінгвістиці, лінгвокультурології тощо.

Конфліктні ситуації, які виникають внаслідок діаметрально-протилежних поглядів та інтересів різних соціальних верств сучасного суспільства є потенційним джерелом масових заворушень, з якими мають справлятися правоохоронці НГУ, передумовою виникнення яких слугують певні нестабільні ситуації. Отже, саме тому, в умовах зростаючої конфліктності суспільства актуальності набуває пошук та реалізація комунікативних стратегій і тактик, спрямованих для залагодження конфлікту під час правоохоронної діяльності НГУ.

Слід зазначити, що часто ми не звертаємо уваги на такий комунікативний прийом як слухання, а саме на активне (рефлексивне) слухання. Рефлексивним є слухання, особливістю якого постає активний зворотний зв'язок для контролю точності сприйняття почутого. Тобто замість того, щоб «пасивно» слухати співрозмовника, слід повністю сконцентруватися на тому, що саме каже людина. Таким чином, техніка активного слухання спонукає не тільки уважно слухати промовця, але й показати йому, що слухачеві дійсно цікаво все те, що людина каже. Техніка активного слухання має вербальні і невербальні прийоми.

До невербальних прийомів активного слухання відносять: 1) жести і міміку; 2) зоровий контакт із співрозмовником, але не слід дивитися дуже пильно; 3) відкриту позу; 4) показати співрозмовнику свою зацікавленість у розмові з ним.

До вербальних прийомів активного слухання відносять: 1) тактика задавання «відвертих питань»; 2) тактика «уточнення»; 3) тактика «перепразування»;

4) прийом емпатії; 5) тактика «віддзеркалення»; 6) тактика «підведення підсумків». Усе це свідчить про те, що на ефективність залагодження конфлікту впливає не тільки вибір низки комунікативних стратегій, тактик і мовних засобів, але й уміння уважно слухати людину.

Уміння уважно слухати і почути людину є однією з головних складових характеристики комунікативної компетентності. Отже, уміння слухати є однією з найважливіших характеристик комунікативної компетенції офіцера НГУ, а прийом активного слухання є одним з дієвих комунікативних прийомів попередження конфлікту в діяльності правоохоронців НГУ.

УДК 378

Мягка М.М., доцент кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій
Національної академії Національної гвардії України

FOSTERING CRITICAL THINKING AMONG CADETS OF THE NATIONAL ACADEMY OF THE NATIONAL GUARD OF UKRAINE IN THE ENGLISH LANGUAGE CLASSROOM

The greatest military leaders in ancient times had one important thing in common: they were all superior critical thinkers. They applied their critical thinking skills of analysis, interpretation, inference, and evaluation to strategic, operational, and tactical problems of all kinds.

The world that is emerging today is one in which continuous expansion of thought and capacity is necessary to achieve a competitive advantage. With this reality in mind, it is necessary to alter educational methods of teaching English as a foreign language for future officers, military leaders of the NGU.

Critical thinking is the mental process to learn and engage with new concepts in order to apply them to analyzation or problem-solving; reflective and responsible thinking that relies upon a variety of information, is sensitive to contexts, and that realizes biases; using reason and evidence to understand and evaluate rather than just chance or opinion.

Why teach critical thinking in the English language classroom?

- Communicative tasks in a foreign language require critical thinking.
- Critical thinking skills help to cultivate whole-brain learning.
- Necessary 21st century skill.
- Critical thinking is required to distinguish fact from fiction in reading and is especially important for discerning “fake news” online.
- Critical thinking is needed to determine the validity of sources.
- Critical thinking is necessary in developing new ideas and solving community / world problems.

It is possible to activate critical thinking in the classroom by highlighting self-

awareness; that is, the lecturers can help the cadets have and show understanding of themselves and their surroundings. By means of interactive approaches and materials, teachers can help cadets be aware of their perceptions, assumptions, prejudices, and values and can help cadets break old habits to construct a new point of view.

How to teach critical thinking in the English language classroom?

Use authentic materials (Connect with real-world situations, problems, cultures; lead to knowledge, not facts; help to raise and then attempt to answer more interesting questions. Authentic materials lead to authentic ideas.

– Use authentic materials and real-life tasks such as conducting and participating in a meeting, delivering military briefings, and report writing; use imagery for questioning, wondering, imagining, feeling, evidence-based observations, making inferences and connections.

– Distribute currency, printed advertisements, printed promotional materials, etc. from the target language (how can we acquire these?).

– Use real writings (newspapers, magazines, news articles) and real listening (TED talks, news clips, video interviews, etc.) Find out: Is it good / bad / neutral news? How do cadets know? Why do they believe that? What messages does this (article, interview, product, media source) give us about the culture?

– Compare and contrast the first 10-minutes of a military movie with a novel or piece of writing it was based on. Why did the director make certain decisions about what to keep the same or change?

УДК 378

Нітенко О.В., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов Воєнно-дипломатичної академії імені Євгенія Березняка

СТАЖУВАННЯ В CoESPU ЯК ЧИННИК ПОКРАЩЕННЯ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Перспектива євроінтеграції України потребує підвищення вимог до мовної підготовки військових фахівців та вимагає від військовослужбовців навичок мовної комунікації й високого рівня іншомовної професійно-комунікативної компетентності. З метою підготовки до участі в місіях ООН вбачається необхідним забезпечення регулярних стажувань військовослужбовців Національної гвардії України на різних курсах миротворчої спрямованості на базі Центру вдосконалення кваліфікації поліцейських підрозділів з підтримання стабільності (англ. Center of Excellence for Stability Police Units – CoESPU, м. Віченца, Італія).

CoESPU був створений для проведення широкого спектру навчальних курсів на національному (італійському) та міжнародному рівнях у рамках

---

*Науково-практична конференція Національної академії Національної гвардії України
25 березня 2021 р., м. Харків*

політики забезпечення стабільності, як це визначено ООН, а також керівних принципів ЄС, ОБСЄ та інших міжнародних організацій. Особи, які пройшли стажування в CoESPU, складають ядро поліцейських сил із підтримки миру в своїх країнах. CoESPU також служить доктринальним центром, що просуває загальні операційні процедури і стандарти, що впливають з діяльності поліцейських та військових служб.

Щороку Центр пропонує представникам поліцейських та військових підрозділів з усього світу підвищення кваліфікації за допомогою ефективних тренінгів. Так, у 2020 році тематика тренінгів була такою: «Асиметричний курс загроз», «Курс командуючого і старшого персоналу поліцейських підрозділів», «Курс підготовки до розгортання командного складу поліцейських підрозділів», «Гендерний захист у миротворчих операціях», «Курс по операціях із високим ступенем ризику», «Курс по захисту цивільного населення», тощо.

На особливу увагу заслуговує так званий курс «СРМ» (англ. Military, Police, Civilians). У ньому можуть взяти участь як військові, поліцейські, так і цивільні особи. Цей чотирьохтижневий англomовний тренінг покликаний забезпечити міжсекторальну підготовку старшого персоналу з поліцейського, військового і цивільного компонентів, який (персонал) може бути задіяний в операціях із підтримання миру. Курс «СРМ» не тільки розвиває в учасників здібність визначати основні правила й стандарти поведінки в районі місії й правильно їх застосовувати, а й ефективно сприяє розвитку іншомовної професійно-комунікативної компетентності учасників. Усі особи (а їх може бути до 40, віковий діапазон – від 22 до 45 років) приїжджають до Центру з різних країн (Індонезія, Бангладеш, Пакистан, Нігерія, Сербія та інші) і під час стажування спілкуються між собою виключно англійською мовою як на заняттях, так і в побутових ситуаціях: у казармах, в їдальні, на перервах, у місті тощо. У заняттях задіяні всі без виключення учасники тренінгу, усні форми контролю чергуються з письмовими – тестами по завершенню кожної теми. Крім того, обов'язковими є практичні заняття, на яких слухачів ділять на мікрогрупи по 5 осіб, і кожній групі задається окреме завдання, яке вона повинна розв'язати протягом навчального дня. Автор дослідження безпосередньо брала участь у такому стажуванні в Центрі в 2011 році й може стверджувати про його високу ефективність у формуванні іншомовної комунікативної компетентності не лише для військовослужбовців, але й викладачів англійської мови, які здійснюють іншомовну підготовку військовослужбовців Національної гвардії України.

УДК 81`25

Пантелєєва О.Я., доцент кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікації Національної академії Національної гвардії України; **Мокрій Я.О.**, доцент кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікації Національної академії Національної гвардії України

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МЕМУАРІВ

Мемуари – особливий письмовий розповідний жанр (за обсягом це може бути невеликий нарис або цілі томи спогадів), тісно пов'язаний своїм корінням із науковою історіографією. Комунікативне завдання такого тексту – надати відомості про минуле в трактуванні автора. Джерелом тексту в цьому випадку є автор, але для забезпечення достовірності він може залучати документальні матеріали з газет, архівів тощо й цитувати їх у своїх мемуарах. Тоді переклад документів здійснюється відповідно до того типу тексту, який цитується. Перекладачеві такого тексту доведеться заповнювати відсутні в його особистому досвіді відомості збором великої фоновної інформації, читанням історичних праць і архівних матеріалів, бесідами з очевидцями, знайомством із періодикою минулих років, вивченням музейних експонатів – предметів матеріальної культури минулого, іноді й зовсім недавнього.

Когнітивна основа інформаційного потоку забезпечується мовними засобами, знайомими з інших текстів, але в їх використанні й частоті вживання відзначаються деякі особливості:

1) Дати та інші числові дані, власні та географічні назви, назви організацій, що відображають об'єктивну реальність, передаються в перекладі однозначними еквівалентними відповідниками. Проте, оскільки темою мемуарів завжди є минуле, серед мовних одиниць часто зустрічаються застарілі слова, і перекладачеві доводиться вибирати однозначну відповідність, бо мовні засоби створення історичного колориту виступають однією з переваг перекладу і модернізація є неприпустимою.

2) Численні реалії побуту та повсякденного життя, реалії-заходи і реалії-гроші також цілком об'єктивні; серед них теж буває багато реалій-історизмів. І ті, й інші також передаються за допомогою однозначних відповідностей, адже модернізація є неприпустимою (заміна німецької «рейхсмарки» часів фашизму на просто «марку» буде очевидним викривленням).

3) Основним орієнтиром у стилі мемуарного оповідання, безумовно, служить письмова літературна норма мови; це впливає й на вибір лексики, і на характер синтаксичних структур.

Оповідання в тексті мемуарів ведеться від першої особи, пасивні та безособові конструкції для нього не властиві, не типова для мемуарів також різноманітність засобів вираження логічних зв'язків, а речення не мають

високого ступеня складності, хоча синтаксична складність тексту оригіналу може бути різною. Проте засоби формальної когезії, як правило, представлені: сполучники, прислівники, модальні слова організують зв'язність розповіді. Особливо чітко простежується експлікація часової послідовності (в українській мові вона виражається насамперед за допомогою прислівників на позначення часу: «потім», «далі», «незабаром» тощо), яка висувається на перше місце. Інші засоби позначення часової послідовності – дати – також рематично виділені і займають у реченні або перше, або останнє місце. («Це сталося в березні 1944 року»). У тексті можуть зустрічатися засоби індивідуального авторського стилю (епітети, метафори), і їх специфіка повинна бути відтворена в перекладі.

УДК 316.77

Пелепейченко Л.М., доктор філологічних наук, професор, професор кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України

ЕВОЛЮЦІЯ ПІДХОДІВ ДО ЗДІЙСНЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ СИЛОВИМИ СТРУКТУРАМИ УКРАЇНИ

Здійснення стратегічних комунікацій спрямоване на досягнення ключових цілей. Для НГУ та інших силових структур України ключовими є такі цілі: підтримання позитивного іміджу відповідних силових структур; виховання патріотизму у громадян; протидія інформаційній війні. Наведені формулювання висвітлюють дві ознаки: по-перше, всі цілі спрямовані на забезпечення ефективного виконання військовими формуваннями їхніх соціальних функцій, по-друге, зрозумілою стає складність роботи у всіх заявлених напрямках. Питання про підходи до діяльності в названих аспектах всебічно не розроблене, до того ж соціальні умови діяльності швидко змінюються, вимагаючи постійної корекції обраних методів і форм роботи. Отже, актуальним стає розроблення питання про еволюцію підходів до здійснення стратегічних комунікацій.

Мета роботи – виявити тенденції еволюції та обґрунтувати підходи, які забезпечують успішне здійснення стратегічних комунікацій в сучасному соціальному контексті.

Звернемось до досвіду силових структур країн – членів НАТО. Силі структури країн – членів НАТО і сам Альянс із часом змінили підходи до здійснення стратегічних комунікацій. Спочатку заради досягнення стратегічних цілей вони широко використовували наратив. На перших етапах здійснення стратегічних комунікацій процес впливу в умовах інформаційної війни розглядався як «битва наративів». І все ж практика стратегічної діяльності показала деяку обмеженість названого жанру. Пізніше в цій роботі намітилась

інша тенденція: рух від наративу до лідерства в інформаційному просторі. Напруження інформаційної війни вимагало підходів, що забезпечують більш потужний вплив на цільові аудиторії. Так з'явилась ідея лідерства в інформаційному просторі.

В українській практиці здійснення стратегічних комунікацій відзначаємо аналогічну тенденцію. Лідерство в інформаційному просторі інтерпретуємо як сукупність форм і методів стратегічного впливу, що забезпечують формування у користувачів Інтернету та широкого загалу національної картини світу, тобто такої інтерпретації та оцінки подій, яка відповідає національним інтересам України. Для завоювання лідерства в інформаційному просторі необхідно до арсеналу стратегічного впливу наративу додати персуазив і рефутатив, оскільки названі форми здатні створити інтерактивний зв'язок із цільовими аудиторіями, без якого лідерство в інформаційному просторі унеможлиблюється. Персуазивна форма впливу спрямована на переконання адресата в правильності тієї чи іншої точки зору, привернення його до позиції, що визнана національною. Рефутативна форма впливу полягає в спростуванні доводів опонента. За нашими спостереженнями, в публікаціях прес-служб військових частин названі форми впливу не використовуються. Сучасний підхід передбачає не тільки подавання новин, а ще й дискусії та переконання, спростування фейків інформаційної війни, міфів, вигаданих і поширених в Інтернеті інформаційними агресорами. Поєднання названих форм впливу забезпечить чітку орієнтацію діяльності силових структур на досягнення ключових цілей стратегічних комунікацій.

УДК 378.147.091.313:811.111

Підлужна І.А., доцент кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України

ПРОЄКТНА МЕТОДИКА ЯК ЗАСІБ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ВІЙСЬКОВИМИ ПЕРЕКЛАДАЧАМИ

Ефективною технологією навчання іноземної мови є метод проєкту, тобто така організація навчання, при якій слухачі набувають знання в творчому процесі планування і самостійному виконанні практичних завдань. Використання проєктної методики, яка є одним із видів навчання в співпраці, сприяє реалізації особистісно-орієнтованого підходу. Основна ідея даної технології – створити умови для активної спільної навчальної діяльності в різних ситуаціях, у яких кожен відповідає не тільки за результат своєї роботи, але, що особливо важливо, за результат усієї групи.

В основі проєктів лежить певна проблема. Щоб її вирішити, слухачам потрібне не тільки знання мови, але і володіння великим об'ємом різноманітних

предметних зв'язків, необхідних і достатніх для вирішення даної проблеми. Крім того, вони повинні володіти певними інтелектуальними, творчими і комунікативними вміннями.

Проектна робота є моделлю «різностороннього» спілкування на занятті та має складнішу структуру взаємовідносин та взаємозв'язків між учасниками навчального процесу в порівнянні з «одностороннім» видом спілкування, тобто коли викладач запитує чи змушує слухача до мовленнєвої діяльності, а слухач відповідає.

До основоположних принципів методу проєктів, стосовно методики навчання іноземної мови, відносяться: зв'язок ідеї проєкту з реальним життям; інтерес до виконання проєкту з боку всіх учасників; провідна роль консультативно-координуючої функції викладача; самоорганізація і відповідальність учасників проєкту; націленість на створення конкретного продукту; мононаочний і міжнаочний характер проєктів; тимчасова і структурна завершеність проєкту.

Етапами розробки структури проєкту є наступні: представлення ситуацій, що дозволяють виявити одну або декілька проблем з обговорюваної тематики; висунення гіпотез вирішення проблеми, обговорення і обґрунтування кожної з гіпотез; обговорення в групах методів перевірки гіпотез, можливих джерел інформації; робота в групах над пошуком фактів, аргументів, підтверджуючих або спростовуючих гіпотезу; оформлення проєкту; захист проєкту (гіпотез вирішення проблем); виявлення нових проблем.

Проект є самостійною планованою слухачами роботою, в якій мовне спілкування органічно влітається в інтелектуально-емоційний контекст іншої діяльності (гри, анкетування, випуску журналу і тому подібне). Таким чином, він дозволяє реалізувати міжпредметні зв'язки в навчанні іноземної мови, розширити «вузький простір» спілкування в аудиторії, здійснити широку опору на практичні види діяльності, типові для слухачів кожної вікової групи. По-друге, робота над проєктом – творчий процес. Слухачі самостійно або під керівництвом викладача займаються пошуком вирішення проблеми. Це вимагає самостійного перенесення слухачами знань, навичок і вмінь у новий контекст їх використання. Отже, у слухачів розвивається креативна компетенція як показник комунікативного володіння іноземною мовою. По-третє, в ході виконання проєкту слухач активний, він виявляє творчу зацікавленість і не є пасивним виконавцем завдань. Проектна робота дозволяє виключити формальний характер вивчення слухачами мови (за принципом «треба знати») і активізує їх взаємодію для досягнення практичного результату навчання мови. По-четверте, проєкт в принциповому плані змінює функціональні обов'язки слухача і викладача. Перший активно бере участь у виборі, організації і конструюванні змісту навчання іноземних мов і конкретного заняття; другий – виступає в ролі консультанта, помічника, учасника гри.

УДК 811.161.2'42

Посмітна В.В., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри правового забезпечення службово-бойової діяльності Національної академії Національної гвардії України

НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ МОВНОКОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Мовнокомунікативна компетентність у професійній комунікації військових правоохоронців сьогодні має соціальну значущість. Проблема майстерності комунікації досліджується на міждисциплінарному рівні (Л.І. Мацько, Л.М. Пелепейченко, В.П. Шейнов та ін.) у різних аспектах, зокрема і в напрямі досягнення ефективності комунікації в окремій галузі.

Мета цього дослідження – виявити напрями формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх офіцерів НГУ, визначити основні комунікативні стратегії і тактики, здатні забезпечити ефективність комунікації військових правоохоронців.

Дослідження мовного впливу у військовому дискурсі дозволяє стверджувати, що у службовому спілкуванні майбутні офіцери спрямовують недостатньо комунікативних зусиль на аналізування кожної окремої ситуації. Як наслідок, мовна поведінка курсантів відображає спрощений підхід до вибору комунікативних стратегій і тактик, недостатнє усвідомлення відповідальності за здійснюваний мовний вплив.

Ефективність комунікації передбачає досягнення мети за умови забезпечення психологічного комфорту. Отже, успішність комунікації пов'язана зі стратегіями співробітництва.

Сьогодні важливо спрямовувати зусилля на досягнення комунікативної взаємодії, комунікативної рівноваги, ефективності комунікації – як у процесі військової діяльності, так і правоохоронної. Важливим складником мовнокомунікативної компетентності сучасного офіцера-правоохоронця є також його обізнаність з особливостями міжкультурної комунікації, а також уміння досягати ефективності у конфліктних ситуаціях.

Майбутній офіцер має бути підготовленим до здійснення мовного впливу на підлеглих. У професійній комунікації слід орієнтуватися на відкритий, а не на прихований мовний вплив, це має бути вплив на свідомість, а не на підсвідоме. Офіцер повинен уміти переконувати, апелюючи до свідомого сприйняття інформації за допомогою мови.

Комунікативна компетентність передбачає знання та вміння застосовувати комунікативні стратегії співробітництва, ввічливості, формування картини світу адресата (з опорою на категорії «свій / чужий», «добро / зло»). Саме вони сьогодні

сприяють успішності комунікації у військовій та правоохоронній сферах.

Крім звичних для військового дискурсу тактик команди, рапорту, апелювання до авторитету, вважаємо за доцільне більш активно впроваджувати комунікативні тактики пояснення; схвалення; позитивного оцінювання діяльності (на противагу поширеному в дискурсі армії категорично негативному оцінюванню).

Для досягнення ефективності професійної комунікації важливо вміти планувати її результат, визначати комунікативну стратегію, спрямовану на співробітництво, і використовувати відповідні тактики. Якщо в арсеналі мовця закладені різні тактики мовної поведінки, він здатний не тільки ефективно використовувати їх відповідно до мети та змісту повідомлення, а й швидко реагувати на ситуацію, пристосовуватися до умов спілкування. Саме це є основою професійної мовнокомунікативної компетентності майбутніх офіцерів-правоохоронців.

УДК 81 42

Ревуцька С.М., кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПРАВООХОРОНЦІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Професійна діяльність сучасних правоохоронців потребує дослідження проблем комунікації в різних напрямках, основними з яких є такі: комунікація з правопорушниками в різних ситуаціях (ускладнених і неускладнених); способи нейтралізації конфліктів у різних ситуаціях; комунікативні способи забезпечення клімату підтримки в спілкуванні; проведення переговорів; особливості взаємодії із представниками ЗМІ; специфіка переконання різних цільових аудиторій; особливості комунікації в соціальних мережах та інші.

Обираючи підходи до аналізу заявленої теми та методи дослідження, слід орієнтуватися на пріоритет практичної мовної діяльності. Основним підходом до аналізу має бути дискурсивний, який зобов'язує мовні питання розглядати в контексті соціальних умов (соціальний контекст, за термінологією Т. ван Дейка) та прагматичних цілей учасників спілкування (прагматичний контекст).

З метою формування комунікативної компетенції правоохоронців у сучасних умовах було проаналізовано результати анкетувань та опитувань. У відповідності з результатами анкетувань та опитувань, особливу увагу в процесі здійснення стратегічних комунікацій у сучасних умовах слід приділяти особливостям взаємодії із представниками ЗМІ та особливостям комунікації в соціальних мережах.

Офіцери НГУ мають уміти спілкуватися з представниками ЗМІ та бути

обізнаними з усіма особливостями комунікації в соціальних мережах. У зв'язку з цим особливої значущості набуває вміння протистояти будь-якому маніпулятивному мовному впливу ззовні. Офіцери НГУ обов'язково повинні мати в своєму розпорядженні необхідний і достатній мінімум інформації щодо мовної комунікації з представниками ЗМІ, комунікації в соціальних мережах взагалі і маніпулятивного мовного впливу зокрема.

Комунікативна компетентність у сучасних умовах – важлива складова створення позитивного іміджу українського правоохоронця.

УДК 81'25

Сергієнко М.С., викладач мовного відділу Національної академії Національної гвардії України

МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВИХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ У ДІЯЛЬНОСТІ НГУ

Тенденція розвитку сучасної гвардії України, міжнародної військової співпраці, збільшення кількості міжнародних військових навчань, необхідність проведення антитерористичних та миротворчих операцій дають змогу говорити про актуальність та необхідність якісної підготовки військових перекладачів.

Одним із потужних інструментів, під час навчання іноземної мови, вважаємо – аудіювання. Використання аудіоматеріалів допомагає якісно відпрацювати нюанси фонетичної структури іншої мови, її граматичні та лексичні складові, покращує мовленнєву діяльність та допомагає в боротьбі з так званим «мовним бар'єром».

Поряд із тим, аудіювання, як вид мовленнєвої діяльності, є достатньо складним, адже курсанти мають концентруватися не тільки на лексичних та граматичних складових, вони також мають сприймати на слух нову інформації та мати навички необхідні для її аналізу й засвоєння. Труднощами, які постають під час роботи з аудіо чи відео файлами, є: акцент чи тембр мовця, різні стилі повідомлень, зміст повідомлення, спонтанність, використання жаргонної лексики, швидке стомлення, технічні особливості записів тощо. Проте варто зазначити, що аудіювання може значно покращити знання курсантів та наблизити їх до реальних умов роботи військових перекладачів.

Аудіювання тісно пов'язане з усіма видами діяльності: письмо, читання і, особливо, говоріння. Слід звернути увагу, що тільки відпрацювання на заняттях всіх цих аспектів разом, може забезпечити якісну підготовку майбутніх перекладачів та адекватний обмін інформацією між військовослужбовцями різних країн.

Залежно від поставлених задач розрізняють три типи аудіювання – це

аудіювання з частковим розумінням тексту (або вибіркоче аудіювання), аудіювання з розумінням основного змісту тексту, аудіювання з повним розумінням тексту.

Досить цікавими є етапи проведення аудіювання, а саме: підготовчий (pre-listening stage), власне аудіювання (while-listening stage) та післятекстовий (post-listening stage). Підготовчий етап націлений на підготовку слухачів до роботи та підвищення концентрації. Доцільним, на цьому етапі, вважається поєднання завдань з письма, читання та говоріння. Проведення самого аудіювання характеризується націленням на пошук необхідної інформації, аналізом тексту, відтворенням інформації та виконанням вправ до тексту. Останній етап – це післятекстовий етап. Він вважається найдовшим з етапів. Після прослуховування тексту та виконання вправ є доцільним обговорення повідомлення, виокремлення важливої інформації, обмін думками, можливим є занотовування нової лексики. На цьому етапі викладач виявляє ступінь розуміння інформації кожним слухачем, розбирає помилки, обговорює нові таксони та граматичні особливості тексту.

Отже, одним з найважливіших навиків військового перекладача є сприймання інформації на слух, її аналіз та подальше використання. Робота на заняттях з аудіо- чи відеофайлами допоможе формувати необхідні навички майбутніх перекладачів та допоможе забезпечити якісний переклад в подальшому.

УДК 372.881.1

Сінна Л.Ю., доцент кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України

DEVELOPING ESL LISTENING: PROMOTE CADET MOTIVATION

It is well-known that there are 4 language skills for complete communication: listening, speaking, reading and writing. The current approach to listening as a many-sided interactive process with real life meaning boosts learners to speak faster, to understand the information clearer and to focus on pronunciation.

The main goal of listening is to increase cadets' awareness of their listening processes and reinforce effective listening behaviors they can use when they face these problems again. Understanding a message does not mean remembering every single word or detail, so cadets' inability to recall information does not always signal about a lack of comprehension.

Bearing in mind that there is a vast range of listening exercises focusing on different purposes, teachers need to select materials more carefully, taking into account cadets' level, abilities, knowledge and even trending topics. To my mind, using authentic materials based on real-life situations is the one of the effective way to promote cadet motivation. Due to well-selected audio files and thoroughly planned pre-listening and

after-listening tasks a teacher is able to encourage cadets' extensive and intensive listening, inspire their creativity and boost their imagination.

No doubt that motivation is the key for learning, so for increasing motivation of cadets of National academy of National guard of Ukraine a teacher should involve learners in relevant listening activities that directly appeal to their interest and are connected with their service. Thus, usage of real discourse, various teaching techniques and tasks such as predicting, asking for clarification, using non-verbal clues, gap filling, focus questions, true-false statements, putting lines into the correct sequence, antonyms/synonyms of the given words, addition a final scene, discussion will lead to enhancing listening skills of a cadet and make him/her to become a successful and active listener who is able to perceive, understand and discuss the heard information.

After making our cadets active listeners we may be sure that they will complete their main linguistic functions during future service – will be able to build communication with foreign allies and successfully conduct negotiations or international trainings.

УДК 371.134

Спільник Т.М., кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України; **Конаржевська В.І.**, кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України

ДО ПИТАННЯ ЛЕКСИКОГРАФІЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ КУРСАНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

У процесі іншомовної підготовки майбутніх офіцерів Національної гвардії України особливої значущості набуває навчання перекладу як необхідного інструменту фахової міжкультурної взаємодії. Проте відомо, що без словників навчання перекладу є неможливим. З огляду на це на заняттях з перекладу особливо важливою видається робота зі словниками.

З появою смартфонів електронні словники поступово витіснили паперові. Це не дивно, оскільки електронні словники уможливають простий та швидкий переклад не лише слів, а й цілих виразів з використанням відповідного слова, подають синоніми та антоніми до нього, а іноді пропонують варіант правильної вимови цього слова. Інакше кажучи, електронні словники – це практичний інструмент, який допомагає заощадити час та оптимізувати процес розуміння іншомовної інформації.

На перший погляд видається, що в роботі із електронними словниками немає нічого складного, варто увести лише відповідне слово, і словник одразу запропонує варіант перекладу. Проте спостереження за роботою курсантів на

занятті доводять, що в них часто виникають труднощі при використанні електронних словників. Як правило, ці труднощі пов'язані з вибором необхідного слова із низки поданих слів, пошуком роду слова, якщо, наприклад, курсанти виконують переклад з української мови німецькою. До того ж досить часто, щоб полегшити переклад, вони замість словників послуговуються електронними перекладачами, не розуміючи при цьому всю важливість роботи зі словником. Варто зауважити, що використання електронних перекладачів особливо на початковому етапі навчання перекладу не є доцільним, і це пов'язано не лише з тим, що «ці перекладачі» часто пропонують переклад конструкцій, де порушений порядок слів, використано не той час, а іноді й слова, які зовсім не відповідають контексту.

Саме тому важливо формувати в курсантів навички роботи зі електронними словниками, розповісти про переваги й недоліки цих словників, а також пояснювати, з якими електронними словниками варто працювати, а які краще не використовувати.

При навчанні перекладу курсантів треба вчити зосереджуватись насамперед на розумінні тексту й при роботі зі словником добирати ті слова, які найбільш відповідатимуть певному контексту.

УДК 37.09:808.5

Ткач П.Б., кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України; **Старух В.О.**, старший викладач кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України

ЗАСАДИ ЛІДЕРСЬКОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Важливою передумовою для кооперації України з країнами членами НАТО та успішного виконання спільних завдань є розвиток військових лідерів, здатних долати перешкоди на шляху розбудови Національної гвардії України за стандартами НАТО.

У науковій літературі низку сучасних досліджень присвячено вивченню проблеми лідерства в різних сферах життєдіяльності. Зокрема лідерство вивчали Б. Аволіо, Б. Басс, К. Бланшер С. Бушуєв, В. Морозов, Н. Хазратова, П. Херсі.

Мета дослідження – виявити основні засади лідерського становлення майбутніх офіцерів Національної гвардії України.

Стратегічним завданням на сучасному етапі модернізації системи вищої військової освіти України є забезпечення якості підготовки майбутніх офіцерів відповідно до рівня вимог НАТО. Інтеграція НГУ у світовий безпековий простір

передбачає підготовку конкурентоспроможних офіцерів із високим рівнем розвитку лідерських якостей. Адже, як доводить Дж.О'Тул у книзі «Transparency: How Leaders Create a Culture of Candor», «лідерство – це не прерогатива обраних харизматичних особистостей. Це процес, за допомогою якого звичайні люди дають вихід усьому найкращому в собі й інших людях. Необхідно звільнити лідера в кожній людині, і почнуть відбуватися чудові речі».

Умови, за яких відбувається процес ефективного лідерського становлення майбутнього офіцера: звернення уваги майбутніх офіцерів на проблему формування лідерських якостей; розвиток інтересу до лідерства як до способу ефективної реалізації професійних завдань; розвиток комунікативних навичок як засадничого інструмента лідерства; формування готовності до лідерської діяльності; формування лідерської позиції, досвіду лідерського мислення, характеру лідерської поведінки і емоційного реагування; стимулювання прагнення бути лідерами у майбутній діяльності; розвиток здатності до саморозвитку лідерських якостей.

Для реалізації названих умов майбутнім офіцерам необхідно проходити лідерський курс, покликаний розвинути лідерський потенціал й навички ефективної комунікації для подальшої самореалізації. Адже лідерство – це тип взаємодії, що базується на активній позиції індивіда, який/-а виявляє здатність впливати на інших, розробляти рішення в умовах, що змінюються, об'єднувати людей та спрямовувати їх дії на досягнення спільних цілей.

Тренінговий курс із лідерства, запроваджений у Національній академії Національної гвардії України, передбачає практичні завдання, спрямовані на ефективну комунікацію, розвиток критичного та креативного мислення, уміння об'єднуватися й розв'язувати проблеми в невизначених й змінних умовах.

УДК 316.77

Хаустова В.Р., старший офіцер відділу міжнародних зв'язків, інформації та комунікацій Національної академії Національної гвардії України

СТРАТЕГІЇ КОМУНІКАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНИХ СЛУЖБ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ ЗІ ЗМІ

Ведення стратегічних комунікацій через соціальні мережі є перспективним інструментом для підтримки репутації військового формування. Протягом останнього часу спостерігається тенденція до зростання ролі стратегічних комунікацій у репутації військових формувань.

Сучасне філософське знання лише нещодавно усвідомило, що відносини між військовим формуванням і медіа та соціальними мережами не обмежуються рамками простого обміну інформацією. Стратегічні комунікації та репутація

формування настільки поєднані, що їх важко відокремити, тим більше, що за сучасних умов комунікації, набуваючи естетичних цінностей, перетворюються на вид медіамистецтва.

Стратегічні комунікації – це сфера комунікативних контактів, сукупність спеціально підготовлених комунікативних дій, спрямованих на реалізацію ключових цілей організації. Зазвичай такий план розробляє інформаційна служба структур.

Соціальне життя України за останні 7 років довело важливість комунікативних взаємодій між громадськістю і військовими формуваннями, військовими формуваннями та ЗМІ тощо.

Для досягнення найкращого результату комунікації через соціальні медіа потрібно розуміти деякі ключові правила поведінки та існування формування на просторах соціальних медіа:

- перед спілкуванням у соціальних мережах, потрібно вивчити цільову аудиторію, у якій соціальній мережі вона більш за все перебуває, що дивиться, які в неї вподобання, які теми обговорює й у якому форматі. Потрібно провести аналіз;
- у соціальних мережах не працює система «самореклами», ви не зможете розповісти про свої найкращі якості, покажіть їх нативно, і вас підтримають;
- відповідайте в коментарях людям, ґрунтовно, корисно, слухайте і впливайте на думку, коли є що сказати;
- фідбек у коментарях повинен мати неофіційний, несухий тон, бо це не діловий лист;
- намагайтесь бути щирим, не бійтесь пояснювати точку зору у власних публікаціях;
- діліться цікавими знахідками в мережі Інтернет, створюйте своє інформаційне оточення.

Найбільш зручними та ефективними для комунікації є соціальні медіа, вони дозволяють оперативно та з більшим обсягом цільової аудиторії поширювати інформацію та створювати діалог із громадою.

Отже, стратегічні комунікації є перспективним напрямом у розвитку способів впливу медіа на аудиторію, зокрема на емоційну складову комунікації, що найближчим часом ставатиме більш масовим у використанні та підвищуватиме свою актуальність на просторах думки людини про певні речі.

УДК 811.111`25+784.71:37.013

Щербина В.В., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України; **Корець А.С.**, курсант 117 навчальної групи Національної академії Національної гвардії України

КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ ТА ТАКТИКИ У ПРОМОВАХ У. ЧЕРЧИЛЛЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО КОМАНДИРА

Швидкий розвиток політичних технологій та зростаюча роль засобів масової інформації сприяє підвищенню уваги у суспільстві до політичної комунікації. Політичні промови є комунікативним актом, який здійснюється для впливу на окремі групи населення та електоральні групи з метою спонукання їх до певної пост-комунікативної дії – політичного вибору, участі у певних політичних процесах та зрештою з метою керування суспільною думкою та політичною поведінкою. Для того щоб промова вважалася успішною, політики мають не лише проінформувати аудиторію про якийсь аспект суспільного життя, але й, що є мабуть найважливішим, домогтися повного визнання аудиторії, спромогтися переконати слухачів прийняти ту чи іншу позицію, щодо певної проблеми чи питання, а й також, залучитися підтримкою громадян.

Однією з найяскравіших особистостей серед політиків справедливо вважається У. Черчилль, людина, якій вдалося кардинально вплинути на хід Другої світової війни, саме за допомогою слова, та пізніше керувати урядом протягом багатьох років. За більш ніж 60-річну кар'єру в Парламенті його промови склали 8 томів. Його найяскравіші виступи називають класичними витворами ораторського мистецтва. Всесвітньо відома промова «We Shall Fight on the Beaches» («Ми будемо битися на узбережжях») від червня 1940 року сприяла зміцненню духу британської нації, змінила хід Другої світової війни та допомогла Черчиллю отримати прихильність та повагу народу.

Аналізуючи промови політичних діячів, можна виявити стратегії і тактики аргументації, що використовуються ними з метою переконання аудиторії та впливу на неї. За класифікацією дослідниці О.Л. Михальової виділяють такі види стратегій: стратегія на пониження; стратегія на підвищення; стратегія театральності. Стратегії та тактики допомагають політичним діячам досягати своєї головної мети – впливати на великі маси громадян за допомогою мови.

Протягом своєї політичної кар'єри Черчилль вдається до використання різних комунікативних стратегій і тактик. У 1930-1940-х роках ХХ століття найбільш поширеною у промовах Черчилля є стратегія на пониження, якій притаманні тактики звинувачення, викриття та образи. Використання таких тактик було обумовлено складною ситуацією в світі та в країні. Після Другої світової війни

Черчилль частіше використовує стратегію на підвищення. Тактики презентації, інформування, співробітництва, попередження та прогнозування у промовах політика віддзеркалюють зміни у внутрішній та зовнішній політиці Великої Британії. Вдало використані комунікативні стратегії та тактики дозволяли політику не тільки переконувати аудиторію, впливати на неї, але й також надавали можливість прогнозувати та спрямовувати її подальшу реакцію на думки, висловлені у промові.

Мова політика являє собою цінне джерело інформації про нього, оскільки є невід'ємною частиною його індивідуальності і найширшим чином визначає його особистість. Блискучі промови У. Черчилля часів Другої світової війни вважаються неперевершеними прикладами сили слова та ясності думки.

Богданова О.В. ОСНОВИ МЕДІАГРАМОТНОСТІ КУРСАНТІВ.....	4
Гузиніна Т.В. ВИКОРИСТАННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПЕРЕКЛАДУ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВВНЗ.....	5
Дорошина Л.Ф. КОМУНІКАТИВНИЙ ТРЕНІНГ ЯК ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ.....	6
Єрмоєнко І.В. ВІЙСЬКОВА ДІЄСЛІВНА ТЕРМІНОЛОГІЯ В ДІЛОВИХ ТА ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТАХ В АСПЕКТІ ПЕРЕКЛАДУ.....	7
Заботнова М.В. ІНТЕРНЕТ-МЕМИ – СПОСІБ ВІДТВОРЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО ДИСКУРСУ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ (НА МАТЕРІАЛІ МЕМІВ, ПРИСВЯЧЕНИХ ДІЯЛЬНОСТІ НГУ).....	8
Ільченко О.А. ІНФОДЕМІЯ КОРОНАВІРУСУ.....	9
Карпенко Н.А., Коваль А.В. ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ ПРАГМАТИКИ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.....	10
Коба М.М. ПРАВОВА ОСВІТА НАСЕЛЕННЯ ЯК ЗАПОРУКА РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА.....	12
Куліш А.Р., Швечкова Ю.О. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ ТЕЛЕСКОПІЗМІВ ВІЙСЬКОВОЇ СФЕРИ.....	14
Лисичкіна І.О., Лисичкіна О.О. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР СЬОГОДЕННЯ: ЧИ РЕАЛЬНА РЕАЛЬНІСТЬ?.....	15
Мірошниченко В.М. ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КУРСАНТІВ НА НГУ.....	16
Монастирська Л.В., Павлова О.О. АКТИВНЕ СЛУХАННЯ ЯК КОМУНІКАТИВНИЙ ПРИЙОМ ПОПЕРЕДЖЕННЯ КОНФЛІКТІВ У ДІЯЛЬНОСТІ НГУ.....	18
Мягка М.М. FOSTERING CRITICAL THINKING AMONG CADETS OF THE NATIONAL ACADEMY OF THE NATIONAL GUARD OF UKRAINE IN THE ENGLISH LANGUAGE CLASSROOM.....	19
Нітенко О.В. СТАЖУВАННЯ В CoESPU ЯК ЧИННИК ПОКРАЩЕННЯ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....	20
Пантелєєва О.Я., Мокрій Я.О. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МЕМУАРІВ.....	22
Пелепейченко Л.М. ЕВОЛЮЦІЯ ПІДХОДІВ ДО ЗДІЙСНЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ СИЛОВИМИ СТРУКТУРАМИ УКРАЇНИ.....	23
Підлужна І.А. ПРОЄКТНА МЕТОДИКА ЯК ЗАСІБ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ВІЙСЬКОВИМИ ПЕРЕКЛАДАЧАМИ.....	24
Посмітна В.В. НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ МОВНОКОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ.....	26

З М І С Т

Ревуцька С.М.	КОМУНІКАТИВНА	КОМПЕТЕНТНІСТЬ	
	ПРАВООХОРОНЦІВ	У СУЧАСНИХ УМОВАХ	27
Сергієнко М.С.	МЕТОДИКА	ПІДГОТОВКИ	ВІЙСЬКОВИХ
	ПЕРЕКЛАДАЧІВ	У ДІЯЛЬНОСТІ	НГУ
			28
Сінна Л.Ю.	DEVELOPING	ESL LISTENING:	PROMOTE CADET
	MOTIVATION		29
Спільник Т.М.,	Конаржевська В.І.	ДО	ПИТАННЯ
	ЛЕКСИКОГРАФІЧНОЇ	КОМПЕТЕНЦІЇ	КУРСАНТІВ
	НАВЧАЛЬНИХ	ЗАКЛАДІВ	30
Ткач П.Б.,	Старух В.О.	ЗАСАДИ	ЛІДЕРСЬКОГО
		СТАНОВЛЕННЯ	МАЙБУТНІХ
		ОФІЦЕРІВ	НАЦІОНАЛЬНОЇ
		ГВАРДІЇ	УКРАЇНИ
			31
Хаустова В.Р.	СТРАТЕГІЇ	КОМУНІКАЦІЇ	ІНФОРМАЦІЙНИХ
	СЛУЖБ	ВІЙСЬКОВИХ	ФОРМУВАНЬ
	ЗІ	ЗМІ	32
Щербина В.В.,	Корець А.С.	КОМУНІКАТИВНІ	СТРАТЕГІЇ
		ТА	ТАКТИКИ
		У ПРОМОВАХ	У ЧЕРЧИЛЛЯ
		ЯК	ЗАСІБ
		ФОРМУВАННЯ	ЛІДЕРСЬКИХ
		ЯКОСТЕЙ	МАЙБУТНЬОГО
		КОМАНДИРА	34

Для нотаток

Для нотаток

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**“Службово-бойова діяльність
Національної гвардії України:
сучасний стан, проблеми та перспективи”**

Секція 5

Збірник тез доповідей

Відповідальний за випуск: *І.Є. Морозов*

Комп'ютерне складання і верстання: *С.О. Воробйов;
О.В. Ніконенко;
Ю.І. Купрієнко;
І.В. Грачова;
О.О. Єсінова;
Т.Р. Серенко*

Формат 60x84¹/₁₆. Ум. друк. арк. 3,25.
Тираж 50 прим. Зам. № 249

Видавець і виготовлювач Національної академії Національної гвардії України
майдан Захисників України, 3, м. Харків-1, 61001.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4794 від 24.11.2014 р.